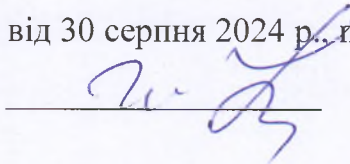

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять**

Навчальна дисципліна	Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»
Спеціалізація	226.01 «Фармація»
Форма навчання	Денна
Кафедра	Хімії ліків та лікарської токсикології

Затверджено на засіданні кафедри від 30 серпня 2024 р., протокол № 14

Завідувачка кафедри, професорка Ніженковська І.В.

Розглянуто та затверджено на засіданні ЦМК зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

2024-2025 н.р.

Практичне заняття № 1

Тема: Предмет, завдання, основні поняття та аспекти адиктивної медицини.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефхівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: отримати всебічне розуміння стану та навички, необхідні для ефективної оцінки та лікування залежності від психоактивних речовин

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента Розв'язування ситуаційних задач	Репродуктивний Пошукова творча діяльність	35
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці Відтворювання	35
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С.1-14 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.3-18

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Що таке медицина залежності (адиктивна медицина), і чим вона відрізняється від інших сфер медичної практики?
2. Які основні завдання адиктивної медицини в контексті профілактики, діагностики та лікування розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин?
3. Які ключові концепції залежності існують (залежність, толерантність, абстиненція тощо) та яку клінічну значущість вони мають?
4. Як біологічні, психологічні та соціальні фактори сприяють розвитку та стійкості залежності?
5. Які існують основні підходи та проблеми у лікуванні та реабілітації осіб з розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Мацькевич К.В.

Практичне заняття № 2

Тема: Наркотичні засоби та психоактивні речовини. Чинники та механізми розвитку залежності.

Компетентності:

- *інтегральна:* здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні:*

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові:*

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженою інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: дослідити фактори та механізми, що лежать в основі розвитку залежності, для покращення розуміння та стратегій втручання у людей з залежністю від психоактивних речовин

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента Розв'язування ситуаційних задач	Репродуктивний Пошукова творча діяльність	35
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці Відтворювання	35
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* - під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.269-273

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Що таке наркотичні засоби та психоактивні речовини та як їх класифікують за впливом на центральну нервову систему?
2. Які ключові біологічні, психологічні та соціальні фактори сприяють розвитку залежності від наркотичних засобів та психоактивних речовин?
3. Як різні типи психоактивних речовин (наприклад, опіоїди, стимулятори, галюциногени) впливають на роботу мозку та які конкретні механізми призводять до залежності?
4. Яку роль відіграє дофамін та система винагороди мозку у розвитку та підтримці розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин?
5. Як еволюціонують толерантність, залежність та абстинентний синдром при тривалому вживанні наркотичних засобів або психоактивних речовин і які наслідки для лікування?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.

Практичне заняття № 3

Тема: Сполуки, які здатні викликати відносну залежність. Кофеїн. Допінг.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: вивчити вплив кофеїну та допінгу на розвиток залежності та підвищення продуктивності у спорті.

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента	Репродуктивний	35
	Розв'язування ситуаційних задач	Пошукова творча діяльність	
Заключний	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці	35
		Відтворювання	
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С. 282-284

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Що таке відносна залежність і чим вона відрізняється від повної залежності в контексті таких речовин, як кофеїн і допінгові агенти?
2. За допомогою яких механізмів кофеїн викликає відносну залежність, і які симптоми відміни кофеїну?
3. Що таке допінг у контексті спорту та як такі речовини, як анаболічні стероїди та стимулятори, сприяють підвищенню продуктивності та залежності?
4. Як застосування допінгових засобів впливає на фізіологію організму та які довгострокові ризики пов'язані з їх використанням?
5. Які етичні та правові наслідки використання кофеїну та допінгових агентів у змагальних видах спорту та як регулюється їх використання?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.

Практичне заняття № 4

Тема: Порушення вживання алкоголю.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: вивчити психологічні, фізіологічні та соціальні фактори, що сприяють виникненню алкогольної залежності та варіанти її лікування.

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента Розв'язування ситуаційних задач	Репродуктивний Пошукова творча діяльність	35
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці Відтворювання	35
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.277-282

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які існують діагностичні критерії розладів, пов'язаних із вживанням алкоголю, і як вони варіюються від легких до важких у клінічних проявах?
2. Які фізіологічні та психологічні механізми беруть участь у розвитку алкогольної залежності та толерантності?
3. Як хронічне вживання алкоголю впливає на різні системи органів, включаючи печінку, мозок, серцево-судинну систему та травну систему?
4. Які ключові підходи до лікування розладів, пов'язаних із вживанням алкоголю, включаючи фармакологічні та поведінкові втручання?
5. Які соціальні та екологічні фактори ризику сприяють виникненню та підтримці розладів, пов'язаних із вживанням алкоголю, і як їх можна врахувати в стратегіях профілактики?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Мацькевич К.В.

Практичне заняття № 5

Тема: Тютюнові вироби. Побутові інгалянти (леткі розчинники).

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: дослідити вплив тютюнових виробів та побутових інгаляційних засобів на здоров'я, потенціал залежності та соціальні наслідки їх вживання.

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента	Репродуктивний	35
	Розв'язування ситуаційних задач	Пошукова творча діяльність	
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці	35
		Відтворювання	
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.300-304, 326-329

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які основні шкідливі хімічні речовини містяться в тютюнових виробах і як вони сприяють розвитку залежності та довгострокових проблем зі здоров'ям?
2. Які механізми виникнення нікотинової залежності і як вона впливає на систему винагороди мозку в порівнянні з іншими речовинами, що викликають залежність?
3. Що таке побутові інгаляційні речовини (леткі розчинники) і як вони викликають психоактивні ефекти при вдиханні?
4. Які короткострокові та довгострокові ризики для здоров'я пов'язані з використанням побутових інгалянтів, і як вони впливають на центральну нервову систему?
5. Які стратегії є найбільш ефективними для профілактики та лікування залежності від тютюнових виробів та побутових інгаляцій?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.

Практичне заняття № 6

Тема: Опіюїди та опіати. Кокаїн. Фенциклідин. Метилфедінат.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: Проаналізувати фармакологічні ефекти, потенціал зловживання та вплив на громадське здоров'я опіюїдів, опіатів, кокаїну, фенциклідину та метилфенідату,

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента	Репродуктивний	35
	Розв'язування ситуаційних задач	Пошукова творча діяльність	
Заключний	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці	35
		Відтворювання	
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.304-310, 318-325

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які фармакологічні відмінності між опіоїдами та опіатами, і як вони впливають на центральну нервову систему, викликаючи знеболювальний ефект та ефект звикання?
2. Які механізми дії кокаїну, і як він призводить як до інтенсивної ейфорії, так і до значних ризиків для здоров'я, таких як серцево-судинні ускладнення?
3. Як фенциклідин змінює сприйняття та поведінку, і які короткострокові та довгострокові наслідки його використання?
4. Яке медичне застосування метилфенідату (наприклад, при лікуванні синдрому дефіциту уваги та гіперактивності) і як він потенційно може призвести до неправильного використання або залежності?
5. Чим відрізняються опіоїди, кокаїн, фенциклідин та метилфенідат з точки зору їхнього потенціалу звикання, абстинентного синдрому та підходів до лікування?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.

Практичне заняття № 7

Тема: Седативні та снодійні лікарські засоби. Галюциногени. Ефедрин та його похідні.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: вивчити механізми дії, впливу на центральну нервову систему седативних, снодійних засобів та галюциногенів, можливостей їх зловживання та розвитку залежності до них

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента	Репродуктивний	35
	Розв'язування ситуаційних задач	Пошукова творча діяльність	
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці	35
		Відтворювання	
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С. 310-317, 290-299

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які основні механізми дії седативних та снодійних засобів і як вони викликають заспокійливий ефект та сон в організмі?
2. Які існують ризики залежності та відміни, пов'язані з тривалим застосуванням звичайних седативних засобів, таких як бензодіазепіни та барбітурати?
3. Що таке галюциногени і як такі речовини, як ЛСД, псилоцибін і мескалін, змінюють сприйняття, настрої і когнітивні функції?
4. Яке потенційне терапевтичне застосування галюциногенів у психіатричній медицині та які труднощі виникають при балансі між їхніми перевагами та ризиком неправильного використання?
5. Чим відрізняються седативні засоби, снодійні засоби та галюциногени за своїм впливом на центральну нервову систему, і які ключові проблеми безпеки пов'язані з їх рекреаційним та терапевтичним використанням?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.

Практичне заняття № 8

Тема: Препарати на основі канабісу.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: дослідити фармакологічні властивості, терапевтичне використання та наслідки зловживання ефедрином, його похідними та препаратів на основі канабісу

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента	Репродуктивний	35
	Розв'язування ситуаційних задач	Пошукова творча діяльність	
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці	35
		Відтворювання	
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* -під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 105-130 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С.285-289

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які фармакологічні ефекти ефедрину та його похідних, і як вони стимулюють центральну нервову систему та серцево-судинну систему?
2. Які поширені випадки застосування ефедрину в медицині та які ризики пов'язані з його потенційною можливістю неправильного використання та звикання?
3. Як препарати на основі канабісу, включаючи тетрагідроканнабінол та канабідіол, впливають на ендоканнабіноїдну систему, та яке їх терапевтичне застосування?
4. Які відмінності в психоактивних ефектах та медичному потенціалі між тетрагідроканнабінолом та канабідіолом, і як вони впливають на ризик розвитку залежності?
5. Які існують юридичні та клінічні проблеми, пов'язані з використанням препаратів на основі канабісу в медичних цілях, і як це впливає на доступ пацієнтів та дослідження?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Мацькевич К.В.

Практичне заняття № 9

Тема: Пацієнт-орієнтовані принципи профілактики, скринінгу та діагностики різних видів залежності.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженою інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: розвинути навички виявлення та вирішення проблем залежності у співчутливий та ефективний спосіб.

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента Розв'язування ситуаційних задач	Репродуктивний Пошукова творча діяльність	35
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці Відтворювання	35
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* - під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 1-14 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С. 269-333

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Якими є ключові принципи, орієнтовані на пацієнта, для профілактики залежності, і як медичні працівники можуть адаптувати стратегії профілактики до індивідуальних потреб пацієнтів?
2. Які інструменти та методи скринінгу зазвичай використовуються для виявлення ранніх ознак залежності у пацієнтів, і як їх можна застосувати в різних клінічних умовах?
3. Як медичні працівники оцінюють фактори ризику залежності, включаючи генетичні, психологічні та екологічні впливи, у підході, орієнтованому на пацієнта?
4. Яку роль відіграють мотиваційне інтерв'ю та інші методи, орієнтовані на пацієнта, у ранній діагностиці та профілактиці залежності?
5. Як можна розробити індивідуальні програми профілактики та скринінгу для вирішення конкретних видів залежності, таких як розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Мацькевич К.В.

Практичне заняття № 10

Тема: Пацієнт-орієнтовані принципи супроводу та лікування пацієнтів з різними видами залежності.

Компетентності:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати и задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації

- *загальні*:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- *фахові*:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03 Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповною або обмеженою інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК07. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

Мета: вивчити ефективні стратегії надання комплексної допомоги та реабілітації особам, які борються із залежністю до психоактивних речовин

Методичне забезпечення: тестові питання, практичні завдання (кейси, ситуаційні задачі)

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час, хв.
Підготовчий	Організаційні питання (перевірка присутності студентів)	Ознайомлення	2
	Формування мотивації, активація пізнавальної діяльності	Сприйняття	5
Основний	Контроль якості виконання самостійної роботи студента Розв'язування ситуаційних задач	Репродуктивний Пошукова творча діяльність	35
	Обговорення результатів розв'язування ситуаційних задач	Застосування на практиці Відтворювання	35
Заключний	Загальна оцінка навчальної діяльності студента	Ознайомлення	10
	Інформування студентів про тему наступного заняття та завдання до самостійної роботи	Ознайомлення	3

* - під час основної частини передбачена перерва 10 хв.

Рекомендована література:

Базова:

1. Тези лекцій з дисципліни «Фармацевтичні аспекти розладів внаслідок вживання психоактивних речовин» (2024)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. (2020). Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я, версія 2.0. Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейське регіональне бюро. С. 1-14 <https://iris.who.int/handle/10665/334239>.

Допоміжна:

1. Довідник діагностичних критеріїв DSM - 5. Американська психіатрична асоціація. Львів, 2023. С. 269-333

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/news/v-ukraini-vprovadzhuyut-programi-spryamovani-na-pidtrimku-lyudey-scho-zhivut-iz>
2. Міжнародна сторінка всесвітньої організації охорони здоров'я. Електронний ресурс: <https://www.who.int/ukraine>
3. Міжнародна сторінка Всесвітнього антидопінгового агентства. Електронний ресурс: <https://www.wada-ama.org/en>

Питання для самопідготовки до практичного заняття:

1. Які основні принципи, орієнтовані на пацієнта, при лікуванні залежності та як вони забезпечують індивідуальний підхід до одужання?
2. Як медичні працівники можуть інтегрувати поведінкові, фармакологічні та психосоціальні втручання для надання комплексної підтримки пацієнтам з різними типами залежності?
3. Яка роль пацієнт-орієнтованої допомоги в управлінні профілактикою рецидивів і як плани лікування можуть бути адаптовані до індивідуальних потреб та обставин пацієнта?
4. Як спільна медична допомога між медичними працівниками, пацієнтами та сім'ями покращує результати лікування людей, які борються із залежністю?
5. Які труднощі виникають у підтримці довгострокової залученості пацієнтів та прихильності до лікування залежності, і як підходи, орієнтовані на пацієнта, можуть вирішити ці проблеми?

Методична розробка складена доцентом закладу вищої освіти кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Нарохою В.П.